

Nyinsjuknande i allergi bland barn kan möjligen minskas med hjälp av probiotika

II Primärprevention av allergisjukdomar har sedan drygt två decennier varit en viktig del av inte minst barnhälsovårdens arbete. Arbetet har varit inriktat på att reducera exponering för riskfaktorer för allergisjukdom. Huruvida detta arbete varit framgångsrikt går inte att svara på. Anledningen till att allergisjukdomar ökar kan vi inte heller med säkerhet svara på. Att fler idag är björkpollenallergiska beror inte på att det finns fler björkar – det beror på att vi blivit mer känsliga, och nu reagerar lättare på sådant som normalt finns i vår omgivning.

Under slutet av 1990-talet lanserades »hygien-hypotesen«, dvs genom att vi inte utsätts för rätt sorts infektioner vid rätt tidpunkt i livet tenderar immunsystemet att utvecklas i riktning mot allergi. Svenska undersökningar har också visat att barn som växer upp i antroposofisk eller jordbrukarmiljö löper mindre risk att utveckla allergisjukdom.

Några av delförklaringarna har antagits vara intag av lactobaciller samt exponering för vissa biologiska nedbryt-

ningsprodukter, vilka bägge motverkar att immunsystemet utvecklas i riktning mot allergi.

Kalliomäki och medarbetare beskriver i Lancet sina resultat av en interventiv studie med syfte att minska nyinsjuknandet i atopisk dermatit som en följd av tillfört probiotikum. Inklusionskriterier var bl a allergi inom kärnfamiljen. 159 gravida kvinnor inkluderades. Dessa randomiserades och 77 kom att ingå i den aktiva gruppen och 82 i placebo-gruppen. Kvinnorna i den aktiva gruppen tillfördes Lactobacillus GG i kapslar 2–4 veckor före beräknad nedkomst och 6 månader postnalt. I de fall där modern inte kunde amma gavs kapslarna direkt till barnet. Slumrätpunkten i denna undersökning var atopisk dermatit vid 2 års ålder.

Det visade sig att de barn vars mödrar, eller i viss utsträckning barnet självt, fått laktobakterier hade utvecklat eksem endast i 23 procent av fallen att jämföra med 46 procent i kontrollgruppen. Det

som försvårar tolkningen av resultaten är att det inte sågs någon som helst skillnad i sensibilisering mot vanligt förekommande antikroppar mätt som både pricktest och RAST. Det som också försvårar tolkningen av resultaten är att barnens bakgrundsexponering i de två grupperna skiljde sig ganska markant.

Studien är dock synnerligen intressant, och de barn som ingick i studien kommer med all säkerhet att följas upp. Tills vidare får det dock anses nödvändigt att invänta fler studier för att se om resultaten ovan kan konfirmeras. Till dess får nationella rekommendationer råda.

Magnus Wickman

magnus.wickman@smd.sll.se

Kalliomäki M, Salminen S, Arvilommi H, Kero P, Isolauri E. Probiotics in primary prevention of atopic disease: a randomised placebo-controlled trial. Lancet 2001;357(9262):1076-9

Postgenomiska tekniker Folksjukdomarnas gener finns inom räckhåll

II Under 1990-talet ändrades genetik från att vara en disciplin för en skara entusiaster till ett ämne av central betydelse för sjukvård och biologisk forskning. Orsaken är givetvis att den genetiska koden i vår arvs massa nu är avläst, och en första tolkning av informationen har genomförts. Samtidigt har det utvecklats strategier och tekniker som gör att man kan identifiera de gener som deltar i etiologin för olika sjukdomar.

Det gäller både de 1 000-tals strikt ärftliga sjukdomarna, där en gen är ensam ansvarig, och våra folksjukdomar där flera gener och omgivningsfaktorer samverkar. Att hitta och analysera gener av den förra kategorien är nu vetenskapligt okomplicerat, och många betydande framsteg har gjorts. Att hitta folksjukdomarnas gener är dock fortfarande en vetenskaplig utmaning. Betydande framsteg har dock gjorts t ex avseende diabetes och Alzheimers sjukdom.

Den som vill lära sig mer om detta dynamiska fält kan med fördel läsa en review av Christopher Mathew »Postgenomic technologies: hunting the genes for common disorders« i British Medical

DNA sett genom tunneltmikroskop.

Journal. Här beskrivs översiktligt den principiella upplägningen av olika studier och man bjuds en doft av några storskaliga tekniker som används i laboratorier. Varför är då detta ämne av intresse?

För ett spirande forskningsintresse kan artikeln erbjuda god näring. Viktigare är dock att alla kliniskt verksamma träffar patienter vars genetiska konstitution snart kommer att styra den handläggning och behandling de bör ha. Nya läkemedel utvecklas mot de proteiner generna tillverkar, därför kommer nya

Foto: IBL/Blindera

terapeutiska principer att se dagens ljus. Patienternas närmast anhöriga löper en ökad risk att drabbas av samma sjukdom, och i de fall det utvecklas en effektiv profylax kan en genetisk analys vara av värde. Sådana analyser måste göras selektivt och med respekt för individen så att man inte riskerar en genetisk stigmatisering.

Det är dock uppenbart att genetiken tränger in på bred front i sjukvården, och den aktuella artikeln ger en god grund för de intresserade.

Claes Wadelius

claes.wadelius@genpat.uu.se

*Mathew C. Science, medicine, and the future: Postgenomic technologies: hunting the genes for common disorders. BMJ 2001; 322: 1031-4
Comment in: BMJ 2001;322:1007-8*